



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt VI. Pro diuerso hominum statu varia esse virtutum officia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

*Lib. 2. de vita
contempl. c. 18.*

& hanc in membris aduersus legem mentis suæ, legem concupiscentiæ non habere. Quid igitur, ait diuus Prosper, illo homine felicius, cui erat orbis subiectus, nullus infestus, liber animus, visibilis Deus?

CAPVT VI.

Pro diuerso hominum statu varia esse virtutum officia.

*Lib. 1. in Ioan.
cap. 9.*

NEQUE verò propterea quatuor illi homini de-
fuere virtutes, è quibus bonæ vitæ & honesta
officia vniuersa ducuntur (dico Prudētiā, Iustitiā,
Fortitudinem & Temperātiā) qui non tempore, in-
quit Cyrillus, sicuti nos, prudētiā didicit: sed statim
à sui creatione perfectè sapiens fuit, ideoque omni
perfectè genere virtutum instructus. Cæterum eæ vir-
tutes non in iisdem omnino, quibus nunc officiis, ver-
sata fuissent. nam neque iniurias iustitia propulsasset,
vbi nec miseris, qui nulli tunc existissent, opitulata
fuisset misericordia; neque aut timiditatem erexisset
fortitudo, aut iracundiam mansuetudo refrenasset, aut
libidinem & ingluuiem cohibuisset temperantia. Non
prudētia vitasset insidias: non se pietas prophanis er-
roribus obieciisset: nulla fuisset illic pœnitudo, vbi de-
lictum nullum: aut erubescētia & pudor, vbi nihil
turpe designaretur. Virtutum officia aut in pietate er-
ga Deum, aut in charitate erga proximos, aut in re-
gendis animi corporisque partibus, cōstituta fuissent.
In his porrò omnibus exequendis, summa facultas &
iucunda facilitas affuisset: neque quicquam omnino
visum difficilius aut acerbius, quàm à diuina lege dis-
cedere. Non igitur propterea vacuus fuisset ille status
virtutibus, quòd non iisdem omni ex parte quibus
nunc officiis sese prodidissent. Sunt enim officia vir-
tutum, temporibus quæque suis congruentia. nam &
in illa beata immortalitate, quis dubitet Christi regnū
quatuor illas commemoratas virtutes complexurum
esse?

esse? Sed & perfectiores erunt multo, & aliis functionibus enitescant, quàm in hac mortali & ærumnosa vita: vbi contra vitiorum illecebras sine intermissione confligunt, & pro ipso ancipiti, inquit Prosper, dubiæ concertationis euentu, modò negligentibus qui sibi nolunt obedire, destituunt; modò ad alios quibus displicent sua peccata, vel accedunt Deo miserante, vel redeunt. nam ibi erit temperantia, non vt desideria mala vel vitia refrenet aut vincat; sed vt eos quos hîc ab intemperantiæ impugnatione defendit, perficiat: vt ex omni parte perfectis, præmij sui beata perceptio perfectè sufficiat. Ibi erit & animi fortitudo, non vt aliqua mala propulset aut æquanimiter ferat, sed vt sine vllis malis beatos fortitudo in æterno contineat. ibi erit in omnibus perfectis perfecta iustitia, non vt inter virtutes discernat & vitia, vbi nec ipsa erunt corpora vitiosa, sed vt perfectis præmia tribuat sempiterna. Quod tunc fiet, quando omni concupiscentia carnali consumpta, nec aduersus carnem spiritus, nec caro aduersus spiritum concupiscet: sed animus Deo subiectus cum carne sibi subiecta, in pace sempiterna regabit, & creatori suo in æternum feliciter adhærebit. Iam prudentia quæ hic quoque habetur clara, vbi in ænigmate quodam prudentes illuminat, qualis ibi erit vbi veritatem perfectis, quos hîc eius inquisitio delectabat, sine vllis figuris fallentibus demonstrabit? Et hæc quidem diuus Prosper, in tertio de vita contemplatiua libro. Quæ D. Augustinus clariùs breuiusque complexus est, epistola quinquagesima secunda. Vna, inquit, ibi virtus erit, & id ipsum erit virtus præmiumque virtutis. quod dicit in sanctis eloquiis homo qui hoc amat: Mihi adhæretere Deo bonum est. hæc ibi erit plena & sempiterna sapientia, eademque veraciter vitam beatam. Dicatur hæc & prudentia, quia prospectissimè adhærebit bono quod nõ amittatur; & fortitudo, quia

*Lib. 3. de vita
contempl. c. 31.*

quia

quia firmissimè adhærebit bono, vnde non auellatur: & temperantia, quia castissimè adhærebit bono, vbi iam non corrumpatur: & iustitia, quia rectissimè adhærebit bono, cui meritò subijciatur. hæc Augustinus; Quæ cum ita se habeant, falli valde videntur, qui nullam sine vitiorum fibris virtutem intelligunt. Ideoque & ipsa vitia, vt virtutes esse tum possent, ad hominis institutionem primam referre non dubitant. vt enim aliis in rebus grauitè, ita hîc quoque permultum Lactantius errat, scribens in hunc modum: Deus cum hominem primum fingeret, mirabili prudètia ingenerauit ei priùs istas animi commotiones, vt posset capere virtutem, sicut terra culturam. posuitque materiam vitiorum in affectibus, virtutis in vitiis: quæ profectò aut nulla erit, aut in vsu esse non poterit, si desint ea per quæ vis eius aut appareat aut constet. Vbi ergo vitia non sunt, nec virtuti locum esse: sicut nec victoria quidem, vbi aduersarius non sit. Dicit idem in Epitome diuinarum Institutionum affectus, quos etiam tres furias vocat, auaritiã, libidinem, iram, à natura nobis insitos. His vitiis, inquit, resistendum est: hæc eruendæ stirpes, vt virtutes serri possint. hos affectus Stoici amputandos, Peripatetici temperandos putant. Neutri eorum rectè: quia neque detrahi possunt; siquidem naturâ insiti, habent certam magnamque rationem; neque minui: quoniã si mala sunt, carendum est etiam temperatis & mediocribus; si bona, integris vtendum est. Nos verò neque detrahendos, neque minuendos esse dicimus. non enim per se mala sunt, quæ Deus homini rationabiliter iniecit. Sic ille. Qui tamen hæc eadem antea, vitia vocauerat, quæ non possunt non esse per se mala: qui antea nominarat furias, quæ in animis, inquit, hominum tantas perturbationes cient, & interdum cogunt ita delinquere, vt nec famæ nec periculi sui respectum aut curam habere permittant.

An igitur

*Lib. 6. de vero
cultu, cap. 15.*

An igitur ea per se vitiosa non sunt, quæ suo motu impulsuque cogant delinquere? An sine istiusmodi vitiorum furis habitare virtus in hominum animis non poterit? Imò verò, inquam, absoluta integritas, perfectaque virtus, qualem inseuit homini primùm Deus, cum vitiis constare non potest. multoque est beatius aduersarium non habere quem vincas, quàm non sine graui periculo cum hoste decertare. Et si optandum est planeque agendum, vt omni ex parte recti aliquando simus; optandum id quoque est, & huc votis omnibus, studiis ac precibus enitendùm, vt nullum vitiosum affectum, id est, nullum domesticum hostem, cum quo decertandum sit, habeamus. Denique si rectum omni ex parte Deus cõdidit hominem (quemadmodum Scriptura diuina pronũciat) si purum prauitateque carentem, fortem, iucundum, bonis omnibus ornatum, Angelum alterum (sicuti Damascenus asseruit) profectò eundem vitiosæ omnis affectionis ac perturbationis expertem creatum esse, dubitari nõ debet. Qui nisi sic affectus fuisset, nulla esse potuisset in felicitatis & quietis loco tranquillitas: neque enim sic vêtis sæuētibus mare turbatur, ait D. Ambrosius, vt mens humana cõtrariis cupiditatibus. Nam mare quidẽ ipsum certis temporum vicibus fluctuare solet: at verò caro nostra semper exæstuat, sibi que ipsa suis affectionibus tempestas est: raroque aut nunquam, à motibus procellarum miserandisque naufragiis feriatur. Ideoque, sicuti verissima habet D. Prosperi sententia, ex B. Augustini fontibus illis vberimis deriuata; actio in hac vita pia est, Deum colere, & in eius gratia cõtra interna vitia pugnare, iisque vsque ad illicita instigantibus cogentibusve nõ cedere; & vbi ceditur, indulgentiam; atque vt nõ cedatur, adiutorium Dei affectu religiosæ pietatis exposcere. In Paradiso autem si nemo peccasset, nõ esset actio pietatis expugnate vitia; quia felicitatis permãsisset, vitia nõ habere.

K

CAPVT

*Lib. 2. cap. 146
de orthodoxa
fide.*

*Lib. 2. de
terpellat. c. 74*

Sentent. 294